

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1360
Tarih : 08-03-2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1739 Sayılı Milli Eğitim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Nursel AYDOĞAN

Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği			
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor			
Tarih:	28 Mart 2016		E.No: 2/1930	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
RM	ZE	K.T.	MS	MS
TBMM BAŞKANI	MA			

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
08 Mart 2015
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
08 Mart 2016
No: 33649

GEREKÇE

Toplumsal cinsiyet, kavramsal açıdan kadın ve erkeği toplumsal iki farklı grup olarak tanımlayıp, bu tanımlamadan hem iki grubun birbiriyle olan ilişkisini, hem de bu iki grubun toplumla kurduğu ilişkilerini belirler. Fakat kurulan bu toplumsal ilişkiler, kadın ve erkek cinsiyetlerini eşitsiz roller ve işbölümü üzerinden tanımladığı için, her şeyden önce cinsiyetler arasında üretilen hiyerarşik bir ilişkiye dayanır; yani bu ilişki tam anlamıyla bir iktidar/egemenlik ilişkisidir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadının bir birey olarak toplumsal yaşama katılımından başlayıp evrensel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını engelleyen eril devlet anlayışının kamusal hayatı oluşturan bütün mekanizmaları ile ortaya koyduğu sistematik bir durumdur. Ve sistematize edilmiş bu durum bin yıllardır kodlanan cinsiyetçi algılarla doğal bir süreç/miş gibi yürütülmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en somut biçimi kadına yönelik şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınlara yönelik cinsiyet ayrımcılığı ve şiddet tüm dünyada görülmekte ve bu ayrımcılığın türü ve düzeyi farklı olmaktadır. Var olan bu farklılıklar aynı zamanda o ülkenin demokratik anlayışı ve gelişmişliğiyle doğrudan ilişkilidir. Türkiye, cinsiyet ayrımcılığından kaynaklı kadınlara yönelik şiddetin, ayrımcılığın, dışlanmanın ve bir bütün olarak hak ihlallerinin en yoğun olduğu, bu ayrımcılığın gün geçtikçe derinleştiği ve bu durumun toplumsal alanda büyük tahribatlara yol açtığı ülkelerin başında gelmektedir.

Dünya'da kadına yönelik ayrımcı söylemin beslendiği, bu ayrımcı söylemin açık biçimde yasalar eşliğinde yaygınlaştırıldığı en önem alan eğitim sistemidir. Bugün dünyanın demokratik açıdan gelişmemiş veya totaliter rejimlerle yönetilen ülkelerinde eğitim alanındaki eşitsizliklerin sınıf, toplumsal cinsiyet, ırk ya da dini boyutları olduğu bilinen bir gerçektir. Zira eğitim sistemi aynı zamanda devletlerin mevcut ideolojik aygıtları arasında önemli bir yere sahiptir. Toplumsal alanda var olan ve devletin niteliğini belirleyen güç ve iktidar ilişkileri doğrudan eğitim sistemine yansır. Bu nedenle özellikle toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yeniden üretilmesinde de eğitim sistemi başlı başına belirleyici bir etkiye sahiptir. Eğitim politikalarını kendine itaat eden nesiller yetiştirme amacıyla belirleyen iktidar biçimleri kız ve erkek çocuklarını cinsiyetçi kodlarla şekillendirmektedir.

Bir ülkenin demokratik gelişmişlik seviyesi hem toplumsal cinsiyet eşitliğinin hangi düzeyde olduğunu ortaya koymakta hem de bu düzeyin seviyesini belirlemektedir. Bu açıdan demokratik bir yönetim biçimi aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliğinin doğrudan eğitim sistemi ile iç içe olma ve bu durumun hangi öğretim yöntem ve teknikleri ile eklemlendiğini de belirlemektedir.

Bugün Türkiye'de eğitim sistemini göz önüne aldığımızda tamamen cinsiyetçi kodlarla bezenen ve bu açıdan eril anlayışın egemenliğini buradan başlatarak sistematik bir evreye dönüştürdüğünü söylemek doğru bir tespit olacaktır. Eğitim sisteminde 5 yaşından itibaren kız ve erkek çocuklarına aktarılan cinsiyet eşitsizliği söylem biçimleri toplumsal yaşamın her alanına sirayet etmekte ve böylece cinsiyet eşitsizliği söylemi bizzat çocukluktan itibaren yasalar aracılığı ile sistematik biçimde kız ve erkek çocuklarına kodlanmaktadır.

Türkiye, 1995 ve 2000 yıllarında uluslararası alanda eğitimde toplumsal cinsiyet duyarlılığının sağlanmasını öngören Pekin Konferansı ile Pekin+5 BM özel oturumunun sonuç belgelerini ve eylem kararlarını hiçbir çekince belirtmeden imzalayarak belirlenen yükümlülükleri yerine getireceğini taahhüt etmiştir. Pekin +5 Sonuç kararlarının '**Kızlar ve Eğitim**' Bölümünde kalıplaşmış cinsiyet rollerinin ısrarla kullanılmasının kızların okula erişimini ve okula devamını engellediği vurgulanmış ve imzacı ülkeleri erkek çocuklar ve yetişkin erkeklerin değişen toplumsal cinsiyet rolleri ve sorumlulukları çerçevesinde, eğitim materyallerini ısrarla muhafaza edilen kalıplaşmış cinsiyet rollerinden arındırmak için politikalar geliştirmekle sorumlu tutmuştur.

Yine bir diğer uluslararası sözleşme olan **Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi**'nin (CEDAW) 5 inci maddesi de imzacı ülkeleri '*...kadın veya erkeği diğerine göre aşağılayan; kadın veya erkeğin diğerine göre daha üstün olduğunu savunan veya kalıplaşmış cinsiyet rollerini temel alan rolleri öngören tüm adet, uygulama, geleneksel davranış ve önyargıların ortadan kaldırılmasını sağlamakla yükümlü*' kılmıştır. CEDAW'ın 10 uncu maddesinin (C) bendinde ise, '*...eğitimin bütünleştirilerek güçlendirilmesi, farklı eğitim türlerinin de geliştirilmesi, okul öğretim programlarının ve özellikle de okul kitaplarının gözden geçirilmesi ve öğretim yöntem ve tekniklerinin yeniden oluşturulması bu amacın gerçekleştirilebilmesi için gerekliliği*' belirtilmiştir.

Tüm bu uluslararası yükümlülüklerle karşın gerek öğrenci merkezli yapılandırmacı eğitim programında gerekse de yapılandırmacı eğitim sistemini temel alarak hazırlanan öğrenme materyallerinde ve yine bu temeldeki öğretim yöntem tekniklerinde kalıplaşmış cinsiyet rollerine ilişkin bir arındırma çalışması gerçekleşmemiştir. Öğrenme materyallerinden ders kitaplarında erkeklere aktif, kadınlara ise pasif rollerin verilmesi durumu dönem dönem kamuoyuna yansıyan sorunlardan biri olmuştur. Bu açıdan Türkiye'de eğitim sistemi bir bütün olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği söyleminin farklı biçimlerde üretildiği bir eril yapı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu açıdan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği adı altında zorunlu bir dersin ortaokul ve lise öğrencilerine okutulması hususunda verdiğimiz bu kanun teklifi aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yeniden üretilmesinde belirleyici bir etkiye sahip olan eğitim sisteminin toplumsal cinsiyet eşitliğini üreten bir sisteme dönüşmesini sağlayacak bir içeriğe ve amaca da sahiptir.

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“ Ortaokul ve Liselerde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamayı temel alan ve kadına yönelik şiddetle mücadelede öğrencilerin bilinç düzeyini yükseltici etkinlikler içeren Toplumsal Cinsiyet Eşitliği zorunlu ders olarak okutulur. “

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.